

# KÖZÉRDÉK

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként kétszer: osztoritökön és vasárnap.

**Előfizetés:**  
 egész évre - - 12 korona.  
 fél évre - - 6 " "  
 negyed évre - 3 " "

Egyes szám ára 12 fillér.

Felelős szerkesztő:

**Dr. MÜLLER JENŐ.**

Kiadóhivatal: FÖLDES EDE könyvkereskedése Nagyenyed.

Hirdetés ára: □ centiméterenként 6 fillér. Többesröri hirdetés  
 árkedvezményben részestül.

Nyitótér sora 40 fillér.

## A kormány a nemzethez.

Olasz szövetségünk felett 30 esztendőn át tartottuk oltalmazó karunkat; a ki a mi barátságunknak köszönheti békéjét, haladását, anyagi és szellemi javában való előmenetelét. Aki egész birodalmat szerzett Afrikában, a melyre a mi támogatásunk nélkül még csak álmban sem gondolható. Orvul támadott meg bennünket, épen akkor, a mid' n önként át akartuk neki adni a Monarchiának olaszlakta határszéleit. Elérkezettnek látta a pillanatot. Eldobta az álarcot. Orgyilkos törével hátra támadja az egész Európának, az Olasz nemzetnek szabadságát is fenyegető, orosz óriással harcban álló Monarchiát, de rosszul számított.

Tíz hónapi hősiességben megtanultunk a tuleróvel szemben megállni. Feltartóztattuk, futásra kényszerítettük keményebb ellenségnek milliónyi hadi, győztes seregeink nemes haraggal, párosult utalattal fordultak az áruló felé, hatványozott elszántsággal ujult erőt szegezve az új ellenség mellének. Lovagias lelkének egész valójában felháborodástól remegve, tette kész elszántságában áll az egész nemzet, új harc felé menő katonáink mögött. Mint annyiszor a multban, az új ellenség, az új veszélyt, ujult erővel váltja ki. A magyar jellem legdicsőbb tulajdonságai, visszavonás, kishitűség, csüggedés nem látható sehol. Az egész nemzet egy nagy, egységes, tette kész, önfeláldozó elhatározás.

A kormány, a melyet ezekben a nagy időkben állított a nemzet élére az Isteni gondviselés, érzi a felelősség sulyát, a feladat nagyságát; de érzi azt is, hogy mindenre képes és mindenre kész nemzetre támaszkodhatik, a melynek egyesíteni, szervezni és küzdelemben kell vinni minden erejét. Ezt várja a nemzet a kormánytól, ezt parancsolja saját kötelességérzete, és ezt az egy célt szabad csak ismernünk, hogy méltónak bizonyuljon a nemzetben, mely sorsának gondozójává tette őt. Ettől a tudattól áthatva, fordul a kormány a nemzethez, azzal a felhívással, hogy

beossassa rendelkezésére az egész vonalon minden téren összes erejét, — s véraldozat mellett, a melyet olyan pazar hősiességgel ont a haza oltárára — a nemzet gazdasági téren is adja a haza szolgálatába erőforrásait. A haboru nemcsak vért, anyagi javakat is kíván. A győzelemnek gazdasági erőfeszítésünk is egyik előfeltétele. Teljes siker és teljes dicsőség csak annak a nemzetnek homlokát övezheti, a mely gazdasági téren is megüti a mértéket. Ezt az áldozatkésztséget, ezt az elszántságot nyilváníttotta a nemzet a haboru eddigi folyamán. Zugolódás nélkül türté a gazdasági bajokat. Egymáson segítve igyekeztek a hadrakelték munkáját is teljesíteni, fényes tanujelét adva jószívűségének, felebaráti szeretet, áldozatkész munkájának, s az első hadikölcsönnel példálauul álló eredményel, ámulatba ejtette a világot. Épen most, kevés nappal az olasz árulás előtt fordult a kormány, a második hadikölcsönnel a nemzethez. Az eddigi eredmény, a nemzet önbizalmának, gazdasági erejének és áldozatkésztségekének újabb tanujele; de most az új ellenség, az új veszély láttára fokozottabb erő kifejtés mutatkozik szükségesnek, ezért a kormány meghosszabbította a hadikölcsön eredetileg tervezett aláírási határidejét és a hadikölcsön tömeges jegyzésére hívja fel a nemzetet. A nemzetnek a reitenthetlen elszántságát ezen a téren is be kell bizonyítania! A hadikölcsönben való részvétel, becsületbeli kötelessége mindenkinek. A ki e szükséges anyagi eszközökkel rendelkezik. A haboru nagy tőkéket hozott forgalomba. Penzzé tette a polgárok millióinak terményekben, állatokban s más árukban fekvő javait. Ennek a pénznek egy részét fectesse mind nki a hadikölcsön értékeibe. Aminek fokozott tömeges aláírása nemzeti cselekedet, a mely hatványozza a nemzet élethalál-harcában rendelkezésre álló anyagi és erkölcsi erőt.

Budapest, 1915. május 27.

**Tisza István.**

## A Közérdek eredeti táviratai.

A miniszterelnökség sajtóosztályától.

Budapest, május 28.

### Északkeleti hadszíntér.

Északról hozott orosz erősítések, tegnap Santól keletre levő arcvonal több szakaszán, heves támadásokkal megállítani igyekeztek a szövetséges csapatok további előnyomulását. Az ellenségnek éjjel is megismételt támadásai megghiusultak. A szövetséges csapatok Wisznia jobb- és balpartjára tért nyertek. Sieniavánál saját gyengébb osztagaiknak nagy orosz erők elől, a San nyugati partjára kellett visszavonulniok, miközben egyes ágyuink keleti parton maradtak. Drohobieczánál és Stryj-nél a harcok sikeresen tovább tartanak. Az ellenség legmakacsabb ellenállásával szemben is újabb orosz állásokat foglaltunk el. Pruth mentén és Orosz-Lengyelországban nem történt különösebb esemény, nagyjában nyugalom van.

\*

### Délnyugati hadszíntér.

Tirolban olasz osztagok több ponton átlépték a határt, egyelőre csak néhány esendőrrel és figyelő őrjáráttal kerültek szembe. Határelődményeinknek nehéz tűzérséggel való lövetése megszűnt. Karinthiába es partvidéki határterületén sem fejlődtek ki eddig említésre méltó események.

\*

Berlin, május 28.

### Nyugati hadszíntér.

Nagy főhadiszállás jelenti: Loretto magaslatról északra az ellenség áttörési kísérleteinek gyújtópontjában álló hadtest május 9-ike óta 14 tisztet és 1450 francziát elfogott és 6 gépfegyvert zsákmányolt. Loretto magaslat gerinczétől délkeletre tegnap estefelé a francziák ismét új részleges támadásokba kezdtek, amelyeket visszavertünk. Ablainnél a harc még tart. Az ellenség tegnap este 7 órakor hosszabb tűzérségi előkészítés után Bois-De-Pretesben is támadott. Elkese-redett éjjeli harcok fejlődtek, a melyek a francziák sulyos vereségével végződtek. Vogézekben Metrenalból délnyugatra sikerült az ellenségnek befészkelni magát lövészárkaink egy kis részébe. Reichsackrokopen Mühlbacktól északra a francziák támadását könnyű szerrel vissza-

utasítottuk. 18 francia repülő tegnap megtámadta Ludwigshafen nyílt várost, lehajított bombák több polgári egyént megölték, vagy megsebesítettek, de csak csekély anyagi kárt okoztak. Pánczélós vezető repülőgépet, Neustadt A. D. V.-től keletre leszállásra kényszerítettünk és Erezem Nancy repülőgépraj parancsnokát, egy őrnagyot is foglyul ejtettünk. Repülőink Erinál melletti légi harcokban egy francia repülőgép lezuhanását okozták és Geradmeri kaszárnyát felgyújtották.

**Keleti hadszíntér:** Dubissánál csapataink ismét offenzívába léptek, Ressionie Ciragolai országut mindkét oldalán indított támadásunkat, siker koronázta. Támadásunk 3120 foglyot juttatott kezünkre, egyébként különböző pontokon visszavertük az orosz éjjeli támadást.

**Délkeleti hadszíntér.** Ellenség abból a célból, hogy szövetséges csapatok előre törését megállítsa, Santól jobbra más hadszínterekről hozott friss erőkkel különböző pontokon támadást kísérelt meg; e kísérletei azonban meghiúsultak, miközben mintegy 6 ágyút már nem lehetett idejekorán átszállítani. Przemysltől északkeletre fekvő vidékén Visznitz mindkét oldalán előnyomulásunk továbbra is jól halad. Hadi zsákmányunk május 25-én nyilvánosságra hozott mennyiségéhez még körülbelül 9000 fogoly, 25 ágyú és 20 gépfegyver járult.

## A dum-dum lövedékekről.

Napi- és képes lapjaink oly sok téves adatot irtak a modern hadi technika e gyilkos és embertelen vívmányáról, hogy helyén valónak találjuk néhány, a valóságuk megfelelő adatot közölni a mibenlétéről.

Mi is a célja a dum-dum lövedéknek? Tudnunk kell azt, hogy a modern fegyverek öbnagysága sokkal kisebb mint a régieké. Az első használhatóbb tüzfegyverek még 17—20 mm-es öbnagyságúak voltak, addig a német-francia háború idejében már 11—14 mm-es volt a használatos, manapság pedig már a 6—8 mm közül járnak.

Általában véve azt mondhatjuk, hogy a nagyobb öbnagyság nagyobb sebet is üt, nagyobb vérzést is okoz s így a seb veszélyesebb is, de még sokkal bénítóbb hatású is, mint egy kisebb öbnagyságú lövedék. A mai kiskaliberű, tühegyes fémburkolatu lövedékek ellenben rendszerint kisnyílású sebet ejtenek, a vérzés és roncsolás kismértékű, bénító hatása alig van, úgy, hogy az illető nem is veszi észre rögtön a sebesülését, szóval nincsen elég megállító ereje.

A vadászoknak van különösen szüksége nagyhatású fegyverekre, illetve lövedékre. Neki tudniillik az a célja, hogy a vadat egy lövéssel helyben maradván, vagyis hogy olyan sebet ejtsen rajta, hogy a vad ne tudjon elfutni és hogy szenvedései ne tartsanak soká.

## Piaczi mizériák.

Talán nincs város, a melyiknek annyi nehézségekbe ütközne a közlekedés kérdése mint nálunk. Baj van a tengerivel, a liszttel, a tejjel, a tojással, a baromfival, a hussal, szóval mindennel a mi enniváló.

A tengerit, a mit a város közlekedésére előre lefoglaltunk, megvásároltunk, mások az előrelátás hiánya miatt kiveszik kezünkől.

A lisztet, különösen a 0-ás lisztet egyes kereskedők utalvány ellenében is vonakodnak kiszolgálni. Ez ellen a hatóságnak tenni kell, fel kell világosítani azokat a kereskedőket, a kiket ily irányú mulasztás terhel, hogy a lisztet utalvány ellenében ki kell szolgáltatni és szigorúan figyelmeztetni, hogy a hatósági liszt semmi formában spekuláció tárgya nem lehet és a ki ez ellen vét, a legszigorubbau meg lesz büntetve.

A húsért minden mészáros annyit kér, a mennyi épen jól esik; más városokban a hatóság megállapítja az egységárakat, itt nálunk mindenki vonakodik mindentől; talán még a háborút is átalusszák.

A tej? A hatóság megállapítja az árát 28 fillérben, a piacon mégis még negyven fillért is elkernek az árusítók.

A tojásról és baromfiról talán jobb volna ha nem is beszélne.

A mikor még alig pitymallik, megjelennek a piacon ismeretlen gyanus kinézésű üzér férfiak és asszonyok; összeszedik a tojást és baromfit feltűnés nélkül. Megvesz egy férfi egypár csirkét, átadja az asszonynak, az haza viszi, mire visszajön 10—20 tojás és megint egy pár csirke jut a szállító kezéhez; így összeszed egy pár ember 10—20 pár csirkét, 50—100 tojást s mire a közönség a piacra jut, az árak óriási módon felszöknek, alig kaphatni valamit, mert a tyukkepeczek boldogan kocognak már zsákmányukkal Gyulafehérvár felé.

Ilyen nehéz megélhetési viszonyok mellett a közvetítő kereskedelmet ki kell szorítani

a piacról. Nálunk felesleg nincs. Nem akarjuk ezzel kétségbe vonni a rendőrhatalóság jó indulatát, de csak erélytelenségének tudhatjuk be, hogy irányzatának nem tud érvényt szerezni.

Most nem olyan idöket élünk, hogy a kesztyűskéz munkájának foganatja legyen. Le kell huzni azt a kesztyűt.

R. S.

## HIREK.

— **Kitüntetés.** Foglár József vezérőrnagynak, nagyenyedi volt zászlóalj parancsnoknak Ófelsége a Lipót-rend hadidiszitményes lovagkeresztjét díjmentesen adományozta.

— **Halálozások.** Schwartz Jenő az Emke kávéház tulajdonosa, f. hó 28-án éjjel hirtelen elhunyt. — A Tövisi Takarékpénztár gyászjelentésben jelenti, hogy az intézet buzgó pénztárnoka ifj. B e l a n Gergely életének 43-ik évében rövid szenvedés után a nagyszabeni katonai csapatkórházban elhunyt. Temetése Tövisen folyó hó 29-én délután 2 órakor volt.

— **Kitüntetett honvéd.** A hadsereg főparancsnokság A b r u d á n György 21. honvéd gyalogezredbeli őrmestert vitéz magatartásáért az arany vitézségi éremmel tüntette ki.

— **Népfőlkelő bemutató szemle.** A m. kir. nonvédelmi miniszter a 18 és 42—50 éves népfőlkélok azonnali összeírását és ennek alapján tartandó azonnali szemléjét táviratilag elrendelte.

— **A háboruban megvakult katonák** részére szivesek voltak adni: Kun Gyuláné 5 kor., Szabó István és neje Bálint János emlékére 150 kor., Deán Valér körjegyző utján Miháczfalva lakosságától 52 K 62 f, melyért fogadják hálás köszönetem. S z a s z Józsefné.

Igy növeltek annak idején az angolok fegyverük megállító ölö erejét a fanatikus afgán hegyi népekkel szemben. Ők vadállatnak nézték, de nézik most is gyarmati népeiket, sőt a mint a jelen mutatja, fehér ellenfeleiket is.

Hogy pedig a mai angol katonának ne kelljen reszelővel bajlódni, míg a lövedék hegyét átalakítja, arról is gondoskodott a hadvezetőségük. A mai angol gyalogsági fegyver tölténytárájának zárókészülékén van egy kis nyílás, a mely arra való, hogy a katona abba beledugva a lövedék hegyét, azt letörhesse s így egyetlen fogással dum-dum lövedéket készíthessen.

Az angol hegyes lövedék u. i. a réz-nikkel ötvözet burkolatban, két külön darabból áll; az első rész, egy 11 mm. hosszú hegyes kup aluminiumból van, a hátulsó 20 mm. hosszú henger rész pedig ólomból. A fentemlített manipulációval tehát a katonának az előző aluminium csucsot török le a rajta levő burokkal együtt, s ekkor a csupasz ólom kerül a lövedék elejére. S hogy ezt a gyalázatos s minden népjog és megegyezés ellenére való eljárást rendszeresen üzik az angolok most is, annak bizonyítékait, a letört lövedékcsucokat, nagy mennyiségben találták a németek az elfoglalt angol lövészárkokban.

(Folytatás következik.)

— **Nyilvános vizsgálatok és ünnepek** a Bethlen-kollegiumban. A főgimnázium vizsgálati: Május 27—29-én érettségi írásbeli vizsgálatok voltak. Junius 6-án önképzőköri záróünnepély. 8-án d. u. 3—4-ig a nem ref. vallású tanulók vallásvizsgálata. 9-én d. u. 3—4-ig vizsgálat az egészségtanból. 7—12-én I—VII. magántanulók írásbeli és szóbeli vizsgálata. 10—12-én és 14—15-én az I—VIII. o. rendes tanulók osztályvizsgálata. 16-án d. u. 3—4-ig évzáró ünnepély. 17—19-én szóbeli érettségi vizsgálat. — **Tanítóképző-intézet és gyakorló-elemi iskola vizsgálati:** Május 31-én a IV. évfolyam osztály- és osztályképesítő vizsgálata (gyakorlati és szóbeli). Junius 2-án a befejező képesítő írásbeli része. 5-én a gyakorló-elemi I—V. osztályának vizsgálata. (A VI. o. záróvizsgálata május 31-én délután.) 14—15-én a magántanulók írásbeli vizsgálata. 17-én a magántanulók szóbeli vizsgálata. 23—25-én a befejező képesítő (kántori és tanítói) vizsgálat gyakorlati és szóbeli része.

— **Hadikölosön jegyzések.** A rendkívüli számunkban jelzett jegyzésen felül a Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztárnál jegyeztek még: Benedek Eszter 2000 korona, Weirich Frigyes 800, Juhász József 1050, Csizkó János 1100, Takács Vida 200, Kovács Ida 100, özv. Bocsáth S.-né 1050, Mester Józsefné 200. Ráskai Béla 1000, Kecskés Nyisztor 200, dr. Reich Béla 2000, Deák József 300, Rád János 100, Koblis Ádám 50, Gilea Mihaila 50, Dancsa Jusztin 200, Marian Gyula 200, Rosián Athanász 200, Fenichel Lázár 300, özv. Török B.-né 10000, Szegény tan. segélyző kör 5000, Ref. egyház Miriszló 1050, Ref. egyház Oláhlapad 1050, Johann Zelig 400, Folyovich Sándor 1000, özv. Reich Mihályné 500, Szabó Albert 1000, Abod Lajos 200, Stán György 100, Rosián Athanász 100, Brencsán Géza 2000, Glatter Miksa 500, Nagy Pál 400, ifj. Bojthi János Vizakna 2000, id. Bojthi János Vizakna 800, Kovács Szuzsa (Vizakna) 300, Koppándi János 1050, Losonczy Adorné (Marosujvár) 400, Schwartz Jenő 2500, Gärtner Sámuel 1000, Ohánovics Gezáne 2000, „Emke” Kolozsvár 5000, ifj. Bakk János 200, Tollas Márton 300, Silberstein Sándor 1000, Sandor Istvánné 600, Angyel József 400, Reinbold Clotild 1000, dr. Reinbold Beláné 4000, Lovász János 500, özv. Benedek Jánosné 1000, Kádár János 250, Önkéntes tűzoltóegylet 200, Benedek Farkas (Marosujvár) 15000, Kisegítő takarékpénztár újból 20000 koronát. Az összes jegyzés 1915. május hó 26-ig 247,200 korona tesz ki. Az Alsófehérvármegyei Gazdasági Banknál rendkívüli számuukbau között jegyzéseken felül jegyeztek még: Szergely Jánosné 1200, Teleki Istvánné 4000, Hegedűs Zsigmond 1300, Horváth László 10000, Gärtner Samu 1000, dr. Lengyel György 18000, Vinczei Lajos 1500, Fogarasi Beláné 2000, br. Kemény Árpád borgazdasága 4000, dr. Asztalos Kálmán 2000, Timár társulat 1000, Vinczei Miksa 15000, Bakos Mariska 6000, dr. Szilády Zoltánné 200, Horváth Pál 4000, Szabó Albert 500, Tóvisi elemi iskola 600, Gáffy János 5000, sok apró jegyzés 10050. Az összes jegyzés május hó 26-ig 114.150 koronát tesz ki.

— **Halálosás.** Kézdivásárhelyi V. á. s. helyi István jószorgó hosszú szeüvedés után f. hó 26-án reggel 24 éves korában elhunyt. Nehaiban Székely János tanár sógorát gyászolja.

— **Hadikölosön jegyzés.** Gyulafehérváron ezideig 334.100 kor.-ra történt jegyzés. És pedig ebből jegyeztetett A Gyulafehérvári takarékpénztár részvénytársaságnál 243,200 K, a Gyulafehérvári népbank r.-t.-nál 44.700 K, a Gyulafehérvári kereskedelmi bank r.-t.-nál 31,300 K, a Gyulafehérvári m. kir. posta és távirahivatalnál 5700, a gyulafehérvári m. kir. adóhivatalnál 2000 K, a Gyulafehérvári gazdasági és hitelszövetkezetnél 1900 kor.

— **Háborus-estély.** A nagyenyedi iparos önképzőkör a tordai iparosok önképző egyesületének közreműködésével a pünkösdi másodnapjára hirdetett „Háborus-estélyt” közönségünk élénk érdeklődése és nagyszámu részvételével tartotta meg a Sétaterén. Az önképzőkör elnökségének az estély sikere érdekében kifejtett tevékenysége szép erkölcsi és anyagi haszonnal járt. Megelégedéssel láttuk közönségünk odaadó támogatását, mely méltó a katonákert tett eddigi áldozatkészségehez. A tordai iparosok önképző egyesületünk 33 tagja a déli vonattal érkezett Nagyenyedre. Boros Elek városi főjegyző, pártfogó elnök és Kovács János elnök vezetésével. A vasuti állomáson az iparos önképzőkör tagjai és mások vártak a vendégeket a kör díszes lobogója alatt. Tángel József lelkes hangú beszéddel fogadta őket. A tordaiak nevében Kovács elnök köszönte meg a szívélyes fogadtatást. Innen a vendégek kijelölt szállásaira vonultak. Az előadás este 8 órakor kezdődött. A terem ez időre egészen megtelt. 120 labdázó honved kapott ingyen ülőhelyet. A műsor első szamat „A király imádkozik”, Váradi-Hetényi zenés költeményét Szabó Erzsike szavalta hatásos előadással, hangulatos érzéssel. Zongoran Incze Klárka kísérté szép játékaival. Berze Nagy János dr. felolvasása méltón kapcsolódott a szavaltat szövegéhez. A magyar nemzet történelmi multja és jelene, a háboruban küzdő hőseink vitézsége, kitartása, az itthonmaradtak áldozatkészsége mind megannyi szép jellemvonás, hogy bizakodással, reménységgel nézhessünk egy új Magyarország jövődjé elé. Sűrű tapsok jutalmazták az előadókat. A műsort Géczy István „Ha 10 nincsi!” című 3 felvonásos aktuális enekes parasztkomédiája fejezte be. Tavol áll tőlünk az erkölcsbíró szerepe s a világet sem akarjuk elsősorban sem a tisztelt vendég műkedvelő hölgyeket és urakat, sem a tisztelt rendezőseget megbántani, mert igazán elismerésre és dicséretre méltó buzgósággal, jóindulattal és önfeláldozó fáradozással igyekeztek az estély sikerét mindentekintetben előmozdítani az igazán nemes és hazafias csel érdekében, mégis nagyon kívánatos volna, ha más alkalommal egy szerencsésen megvalasztott, értékesebb szellemes, kedves darabot vinne a t. rendezőség a közönség elé. Ettől eltekintve azonban, mindegyik műkedvelő-szereplő kivétel nélkül nagyon jó felfogással, rutinnal, ügyesen oldotta meg a magára vállalt feladatát, úgy, hogy maga a játék, egy jó professzionista társulatnak is dicséretére vált volna, éppen ezért nagyon szivesen és örömmel látjuk őket máskor — egy más, jó darabban! — A műsor befejeztével a vendégek tiszteletére a sétateri teremben nagy társas vacsora volt, melyen szép számmal jelentek meg városunk érdemes polgárai és számos szép felkészült hangzott el.

— **Posta-csomagforgalom.** Május 15-től postacsomagok ismét küldhetők Görögországba. A csomagok sulya az 5 kgrammot, terjedelme a 60 centimétert nem haladhatja meg. A csomagok díja 2 kor. 55 fillér.

— **A szegény tanulókat segélyező körnek** Szabó István és neje Bálint Berta boldogult édes apjok Bálint János emlékére 50 koronát adományoztak. A kegyes adományért hálás köszönetet mond özv. Török Bertalanné elnök.

— **Csöd.** A gyulafehérvári kir. törvényszék mint csödbíróság Klein Albert tóvisi bejegyzett kereskedő ellen a csödöt megnyitotta. Csödbiztos Debreczeny József kir. törv. albiró, tömeggondnok dr. Fenichel Jenő. Bejelentési határidő 1915 július hó 1.

— **A harostéri sebesültek kórháza** részére újabb adakozni szivesek voltak: dr. Farnos Árpád 42 kor., 60 fill., Gerendy Gusztav és Karoly 10 kor., br. Kemény Árpád 12 drb ing, özv. Mülerné 14 kor., Szabó Lajos vizaknai főszolgabíró gyűjtése 15 kor. 10 fill., mely adományokért hálás köszönetet mond br. Baffy Kázmírne elnök. Ugyancsak ennek a kórháznak éléskamrája részére legutóbb adakozni sziveskedtek: özv. Asztalos Janosue 10 koronát, özv. Benedek Simonne 1 kanna uborkát, Felméry Istvánné 10 koronát, Fodor Jánosné uzsonnát, báró Kemény Árpád 180 üveg bort, mely adományokat halasan köszöni Zeyk Danielle.

— **Meghívó.** A marosujvári m. kir. áll. polgári iskola tanártestülete a nagyenyedi kórházban elhelyezett sebesült katonák javára 1915. évi június hó 3-án, csütörtökön (urnapján) Nagyenyeden, a sétateri tancshelyiségben műsoros előadást rendez, melyre a t. közönséget ezuton is tisztelettel meghívja az Igazgatóság. Kezdeté délután 4 órakor. Belepő díjak: Az első 10 sorban 1 korona, a többi sorban 60 fillér, állóhely 30 fillér, diákjegy 20 fillér. Műsor: 1. Hymnus. Énekli az intézet énekkara. 2. A nő ver. Szavalja Wellmann Lujzika. 3. Die Wacht am Rhein. Énekli az intézet énekkara. 4. Egyszer egy. Parbeszed fiuk számára 1 felvonásban Irtá: Rudnyanszky Gyula 5. Banyaszda 1. Énekli az intézet énekkara. 6. A kutyá. 7. Katonadalok. Énekli az intézet énekkara. 8. A varázsgyűrű Szimű fiuk számára 1 felvonásban. Irtá: Rudnyanszky Gyula 9. Gaudeamus igitur. Énekli az intézet énekkara. 10. Magyar népdalok, egyveleg, énekli az intézet énekkara. 11. Mi a haza? Melodráma. Schönauer József III. o. t., kiseri Horvath Peter es az intézet énekkara. 12. Katonadalok, Kossuthinduló. Énekli az intézet énekkara. Jegyek június 1-től előre válthatók Földes Ede könyvkereskedésében és június 3-án délután a pénztárnál. Felülfizetéseket a hazafias, jatekonyozásra való tekintettel halasan fogad és köszönettel nyugtáz a rendezőség.

— **Jótekonyság a hadiárvák részére.** Gáspár János a Bethlen kollegium főgondnoka és dr. Jeney Elek ár. elnök egy-egy hadiárvát helyeznek el saját költségükön állami gyermekmenhelyben. Penzbeli adományt küldtek: Szabó István a „Hangya” szövetkezet másodfőnöke és neje Bálint Berta urnó 150 kor., Madocs István földm. felügyelő 10 kor., Balázs Gergely ár. ünök 10 koronát, Nagyenyedi iparos önképzőkör 10 koronát, Nagyenyedi timártársulat 50 koronát, Szőlősi Ferencz 10 koronát, A hazafias áldozatkészségért köszönetet mond az Alsófehérvármegyei szegénysorsu hadiárvák központi bizottsága.

— **Postaforgalom beszüntetése Olaszországgal.** Az Olaszországgal való posta- és táviraforgalom felfüggesztetett. További intézkedésig a m. kir. posta Olaszországba szóló vagy onnan érkező bármilyen postaküldeményeket és táviratokat nem közvetít.

— **Nagyenyed város lakóinak oszintára.** Ezzel a címmel mindenkire nézve hasznos füzet jelent meg az elmúlt napokban városunkban, Nagyenyed város lakóinak neve, állása, foglalkozása és lakása betűrendben található meg a füzetben. Szerkesztették Cirner Ödön és Lingner György. Kiadta a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugyar, mely eddig is több esetben hozott áldozatot a hadikórház javára. Felesleges bővebben hangoztatni, mennyire hasznos e füzet a város közfoglalmára. Szinte nélkülözhetetlen üzletembernek, magánosoknak és intézményeknek. De ezeken kívül pártolnunk kell a Czimtár ez első kiadását azért is, mivel a befolyó jövedelem teljes összege a háborúban megvakult katonák javára lesz beszolgáltatva. Az árusítást díjtalanul Cirner J. József kereskedése vállalta el és a füzet ugyanott kapható 1 koronáért.

— **Elszámolás és köszönetnyilvánítás.** A nagyenyedi iparos önképzőkör által f. hó 24-ikén tartott Haborus-estély alkalmával jegyekből befolyt 425.20 kor, felülfizetésekből 166.80 K, összesen 592 korona. Összes kiadás 348.74 korona, tiszta jövedelem 243.26 korona, mely összeg a helybeli hadikórház elnökségének átadott. Felülfizetni szívesek voltak: U. Kovács Józsefné, Sándor Jenő, Zeyk Dániel, Tangel József 10—10 K, Rothe Ernő 860 K, dr. Kovács Gábor, Kovács János (Torda), Mészáros Traján, Csizmadia-társulat 6—6 K, Králik Vilmos, dr. Jenei Elek 5—5 K, Szatmári György 4.40 K, Boross Elek (Torda), Lucze István, Jakab Károly, S. Öllőssy Jánosné, Maksay József (Torda), Demeter János (Tordán), dr. Asztalos Kálmán, Zayzon János és neje 4—4 K, dr. Luczedy-Joksmann Ödön, Váro Ferencz 3—3 K, Balla István, Jancsó Sándor, Földes Ede, dr. Villányi Ferencz, Nagy István, Sántor István, Kun József, Horváth Balint Gombási Irma, Szirányi Jenő, Bakcsi Sándor, Czeitner András, Szabó József (Torda), Wermesi Árpád, Telegdi Károly, Szekely Mihály, Mózes Jenő (Torda), Rada György Elek 2—2 K, ifj. Puskás Gyula 1.20 K, Fazakas István, Naftali Adolf, Klein Márk, Benedek Eszter, dr. Berze Nagy Jánosné, özv. Matyas Sandorné, Albert József, Kovács József 1—1 K, Tamás Ferencz 60 fillér, összesen 170 korona 80 fillér. A szíves felülfizetéseket fogadják hálás köszönetünket. Nem mulaszthatjuk el ez alkalommal a tordai iparos önképző egyesületnek s annak pártfogó elnöke Boross Elek Torda város főjegyzője és Kovács János elnök uraknak áldozatkész fáradságokért, valamint dr. Berze Nagy János s-tanfelügyelő urnak, Lucze Klára és Szató Erzsébet kisasszonyoknak közreműködésükért hálás köszönetünket nyilvánítani. Nagyenyed, 1915. május 29. A z iparos önképzőkör elnöksége.

— **A győzelmi érmék és az iskolák.** Az utóbbi napokban az ország minden részéből tömegesen keresik fel az Augusztalapot, az iskolák vizsgái ajándékul nagy számban rendelik a hadiemlékermeket. A kraszniki diadalban zsákmányolt orosz ágyuból készült hadiemlékermek a történelmi napok legszebb emléke s az iskolák nemesebb, kedvesebb ajándékot nem adhatnak tanulóknak, mint az érmét. A közönség érdeklődése napról-napra fokozódik és a keretbe foglalt érmék drávos viseletté lettek. Hadiemlékermekből összeállított orálanczot hordanak az urak, ilyenből készült násfát a hölgyek. A hadiemlékermek megrendelhető az Augusztalapot Károly-körut 3. szám alatti központi irodájában és az „Aranyat vasért” osztályban; Kossuth Lajos-utca 1.

— **Kerekes és szilgyártó iparosaink** figyelmét felhívja a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara arra, hogy a keresked. m. kir. minisztertől vett 20779. sz. értesítés szerint a honvédelmi minisztérium havonta 300 db a helyi szokás szerint teljesen felszerelt legalább 2 méter hosszú parasztkocsit (szekeret) és ezekhez szükséges 300 pár kofogatu szügyhámos hámszerszámot óhajt beszerezni, erről közelebbi felvilágosítást adnak a megyei alispáni és a polgármesteri hivatalok, valamint a kamara hivatalos órák alatt (d. e. 8—15. ed. d. u. 3—5-ig).

— **Rendelet az érték-papírüzletről.** A kormány rendeletet bocsátott ki az érték-papírüzlet ügyéről. Részletügyletet a budapesti értéktőzsde forgalmának szünetelése alatt adott részvényekre egyáltalán nem lehet kötni, más értékpapírokra nézve pedig nem lehet magasabb árfolyam mellett kötni, mint a melyeken az értékpapír a budapesti tőzsdén 1914. július hó 25-én jegyezték. Az e nap óta kibocsátott állami kölcsönök kötvényeire csak a pénzügyminiszter által erre feljogosított cég köthet. Minden más részletügylet érvénytelen. Olyan részletügyleteken alapuló tartozások, a melyeket 1914. augusztus elseje előtt kötöttek, 1915. június 1. napjától kezdve egészen kivételnek a moratorium alól. Az értékpapír vevője köteles a részletügyletet 1915. július havában megkezdeni. A hátralek után a vevő legkésőbb az utolsó részlettel együtt az eredeti lejarattól 1915. június elsejéig számított törvényes kamatot köteles megfizetni. A rendelet, a melynek büntető szankciója van, Horvátországra is kiterjed.

— **Járványok továbbhurokolásának megakadályozása.** A küzdő csapatoknál, valamint a hadi-fogolytáborban és az internáltak telepein felmerülhet járványos betegségek széthurokolásának és a postaszemélyzet veszélyeztetésének megelőzése szükségessé teszi, hogy a háború tartamára a részint önmagukban, részint a bennük előfordulható tetvek és más férgek révén a fertőzésre alkalmas viselt ruhát, szennyes fehérneműt, ágyneműt és rongyot tartalmazó, valamint piszkos rongyba burkolt postacsomagok felvétele korlátoztassék. A postaigazgatóság tehát ily küldemények felvételét megszüntette mindazonkál a hivataloknál, a melyek fertőzött területen avagy a hadsereg körletben, vagyis oly községben vannak, a melyekben a hadműveletekben résztvevő csapatok tartózkodtak vagy tartózkodnak, továbbá, a melyek székhelyein fogolytáborok vagy internáltak telepei vannak.

— **Ösztöndíj-pályázat iparosok özvegyei és árvái számára.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara az érdekeltek tudomására hozza, hogy szakmájában kivált, józanéletű, de fiatalon elhalt és képesítéshez kötött ipart űzőt magyar honos iparosmesterek szegénysorsu özvegyei, vagy szegénysorsu, de 18 évet még be nem töltött fiú, esetleg leány árvái számára a kereskedelmi miniszter a Goldberger Erzsébet alapítvány kamataiból 8 darab egyenként 300—300 koronás segélydíjat rendszeresített. Pályázhatnak özvegyek vagy árvák, az utóbbiak anyjuk, vagy gyámjuk által. Özvegyek, kik férjük iparát folytatják, árvák, kik atyjuk iparát választották életpályául és mint ilyenek segéd vagy tanúcz minőségben alkalmazva vannak, avagy ugyanazon szakmába vágó ipari szakiskolába (első ipariskolába) járnak, az odaítélésben előnybe részesülnek. A folyamodványok a kereskedelmi miniszterhez címzetten, kamaránkhoz legkésőbb folyó évi június 10-ig benyújtandók.

— **Jótekonysági házi-perselyek.** A Hadsereg-élező Hivatal házi családiperselyeket hozott forgalomba, hogy módot nyújtson mindenkinek hazafias kötelessége teljesítésére. E kis perselyek tartalmát a háborúban elesett hősök özvegyeinek és árváinak, valamint a rokkanttá lett katonáink támogatására fordítják. Ha mindenki bedobja fölösleges fillereit e családi perselyekbe, hozzájárul a hadsegélyezés nagy és magasatos feladatának megvalósításához. Minden fillerre szükség van! A családi gyűjtőperselyeket a Hadsereg-élező Hivatalnak Bpest, a Kossuth Lajos-utca 20 szám alatt levő „Persely-osztály”-ban lehet beszerezni 40 fillérért, a vidéki megrendeléseket ugyanott posta útján intézik el. Hangoztatnunk kell, hogy e perselyeket csak a családi otthonokban szabad gyűjtésre használni, ezekkel a nyilvánosság körében való gyűjtés a legszigorubbán tilos. A megtelt perselyeket a Kossuth Lajos-utcai persely-osztályban, vagy a hivatali gyűjtőosztályban (Képviselőház épülete) veszik át ideiglenes elismervény ellenében; később egy bizottság bontja föl a beszolgáltatott perselyeket. A befolyt összegek a gyűjtőknek hivatalosan fognak nyugtáztatni. A megtelt persely helybe kívánatra díjmentesen új perselyt küldenek.

— **Nemzeti állam, imperialista állam és államszövetség** a címe annak a most megjelent könyvnek, amelyben Kautsky Károly a szocializmus elméletének legkiválóbb írója, a világháború gazdasági okait tárgyalja. A diplomáciai okiratok megértésére elengedhetetlenül szükséges ennek a könyvnek az ismerete. Kautsky a nemzeti állam és az imperialista állam szükségleteinek ismertetése után rámutat az államok terjeszkedő vágyának okaira, az imperializmus különböző fajaira és ennek keretében az angol államszövetség sajátos helyzetét tárgyalja. Különösen érdekes a gyarmatokról szóló rész, amely Keletindia, Afrika, Kína és Törökország gazdasági és politikai viszonyait tárgyalja. Külön fejezet foglalkozik a világháborúval és a békekötés lehetőségeivel. Nagy érdeklődésre tarthat számot a könyv befejező fejezete, amely bebizonyítja, hogy a jövőben elengedhetetlenül szükségessé válik az európai egyesült államok szövetségének megalakítása, amely a világbeke és a gazdasági fejlődés legfőbb biztosítéka. A kiváló fordítás Weitzer Jakab szerkesztő gondos munkáját dicséri. Kautsky új műve minden könyvkereskedésben kapható, ára 80 fillér.

— **Országos mozinap.** A f. hó 19-én városunkban a Vörös Kereszt és az Augusztalapot alap javára megtartott mozgószínház összes bevétele 200 korona volt, a melyből a mint értesülünk, körülbelül 145 korona esik a jótekonyságra. Ilyen előadásoknál helye volna a gyors leszámolás és az eredménynek nyilvánosan való közzététele.

## Tábori levél- postadobozok

a melyekben cigaretták, dohányfélék, csokoládék stb. kisebb tárgyak mint levélküldemény küldhetőek, nyomtatott címkevel ellátva

20 fillérért  
kaphatók

FÖLDES EDE papirkereskedésében.

— **Távirat hadifoglyoknak.** Oroszországgal való forgalomban hadifoglyokkal váltott táviratok szódija ezentúl 33 fillér helyett 43 fillér lesz. Franciaországgal való forgalomban polgári internáltakkal táviratok ezután nem válthatók. Franciaországgal való forgalomban tehát táviratokat csak hadifogly katonai személyek és a Vöröskereszt Egyletek adhatnak fel, illetőleg kaphatnak.

— **Magyar Nők Korona-Alapja.** A honvédelmi miniszterium Hadségélyező Hivatala a vitéz katonáink özvegyei és árvái érdekében a háboru kitörése óta folytatott humanitárius munkájába aktív munkatársul kívánja bevonnani a magyar női társadalmat. Az eddigi gyűjtés eredményétől teljesen külön álló alapot óhajt teremteni a Hadségélyező Hivatal. Az özvegyek és árvák életbevágóan fontos érdekeinek felkarolására „Magyar Nők Korona-Alapja” néven indul hódító útjára az a nemes és szép akció, mely méltó kifejezője lesz a magyar társadalom asszonyai és leányai példátlan nagylelkűségének, a nagy idők szellemétől való ihlettségének és igaz hazafiságának. Az akció országos jellegű, nem maradhat ki abból egyetlen magyar asszony, egyetlen magyar leány sem. A Magyar Nők Korona-Alapjának tagjává válik mindenki, aki legalább egy (1) korona adománnyal járul az alapoz. Legyen ez az új alap minél hatalmasabb, hadd lássa mindenki, hogy a magyar nő méltó az ő páratlanul álló jó híréhez, hadd igazolja a tények, hogy a magyar nő a jótékonyág szolgálatában sem lehet fölülmulni. A kik a Magyar Nők Korona-Alapjához egy (1) koronás adományaikkal nagylelkűen hozzájárulnak: művészi emlék-szelvényt kapnak. Hogy e nemes mozgalom minél szélesebb körben elterjedjen, a magyar női társadalom vezető-tagjai egy nagyválasztmány keretében csoportosultak. Ők veszik kezükbe ennek a gyönyörű akciónak az intézését. A nagyválasztmány Budapesten alakul meg, mintegy központi szerveként az egész magyarországi mozgalmaknak, de már a legközelebbi időben az ország minden városában és községében is hadségélyező hölgybizottságok alakulnak, programjukba véve a koronás emlék-szelvények árusítását. Nincs kétség aziránt, hogy a hölgybizottságok a legélesebb agitatiót fogják kifejteni a hősök özvegyei és árvái érdekében. Az emlék-szelvény-füzetekért (a 20 korona) vagy az egyes szelvényekért (a 1 korona) a Hadségélyező Hivatalhoz (Budapest, képviselőház épülete) kell fordulni, e szelvényfüzetek Budapesten a nagyválasztmány tagjainál, továbbá a tisztikaszinó (Váci-utca 38.) második emeletén és a Kossuth Lajos-utca 20. szám alatt lévő persely-osztályban, vidéken pedig a hadségélyező hölgybizottságoknál a szok tagjainál is kaphatók.

## Peronoszpora-fecskendők

és egyéb 68 3-3

### rézműves munkák

ujak és javítások — csakis rézműves-műhelyben

készülhetnek el alapos és tartós kivitelben.

Paulini Rudolf rézműves Nagyenyed

Hirdessünk a Közérdekben.

— **Az első magyar általános biztosító társaság** legutóbbi üzletéről szóló mérlegét közli mai számunk. Örvendetes látjuk ebből, hogy e szinmagyar, régi és tökéletes társaságunk, amely a jelen nehéz viszonyok között különösen tartós missziót teljesít, e háborus esztendőben is igen jól megállta helyét, mert az összes ágazatbeli 1914. évi tiszta nyeresége 6,744.975 korona 64 fillért tesz ki. A kitűnően vezetett társaság tartalékai ma már 206 millió koronára rúgnak és az elmúlt évben a háborúval kapcsolatos különféle segítőakciókra, jótékonyagra és kulturális célokra több száz ezer koronát adományozott. Legutóbb pedig a II-ik hadikölcsön-jegyzésre vonatkozólag a kormány által kibocsájtott felhívásra, ezen hívó szöveg, a hazafias áldozatkészségben mindig előjáró magyar társaságunk az első alkalommal jegyzett 7 és fél millió koronán kívül most ismét 25 millió korona jegyzéssel felelt. Ez a hatalmas összeg, amely nagyságával eddig bármely más cég, társaság, pénzügyintézet vagy magánfeljegyzés messze felülmúlja: ezen ízig magyar társaságunk hagyományos áldozatkészségének és a Haza iránt való szent kötelesség teljesítésének páratlanul álló fenyves tanujelét adta. Azt hisszük tehát, hogy valamennyi, hazánkban működő társaságok közt ezen hatalmas magyar társaságunk érdemi meg leginkább összes polgártársaink osztatlan bizalmát. 72 1-1

— **Minden igaz magyar embernek** feltétlenül el kell olvasni a Magyar Ujságot a legjobb és legolcsóbb napilapot. Szerkesztik Böszörmény Géza és Böszörmény Zoltán. A Magyar Ujság a magyar hírlapírás legeredettebb szeszácziója, a háboru hű tükré, független és radikális. A Magyar Ujság mindenkinek meghallgatja a panaszát és minden igazi közérdekű dolgot megír. Előfizetési ára: fél évre 7 kor., egy évre 13 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI. Szereszen-utca 5 szám.

— **A gyermekek és a háboru.** Természetesen a gyermekeket — fiukat, leányokat egyaránt — ép úgy érdekli a háboru, mint a felnőtteket, háborusdiát játszanak, a háborúról beszélgetnek szüleikkel és egymással és mohón olvasnak mindent, ami a háborura vonatkozik. Ezt az érdeklődésüket tisztítja és helyes irányba vezeti Sebők Zsigmond és Bendek Elek képes gyermeklapja a Jó Pajtás, a háborura vonatkozó nagyszámú és érdekes közleményeivel. Legújabb számában is sok ilyen van: Ábrányi Emil a béke utáni vágyának kifejezését versében, Szemere György huszártörténetet mond el, Fővénység János is háborus verset írt, Sebők Zsigmond folytatja Tamásy Miklós című regényét, melyben Hindenburg harczaiban szerepelteti a magyar husárokat, Bendek Elek pompás verses színdarabot írt — még Csutora Janosi is mint huszár szerepel Zsig. bácsi mulatságos mókájában. Ezenkívül szép mesét írt Sebők Zsigmond, verset Radó Antal, Rákosi Viktor folytatja A gibraltári összeesküvők című rendkívül érdekes regényét. Egy ezikk és kép pedig a Luzitániáról szól. A rejtvények, szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A Jó Pajtás-t a Franklin-Társulat adja ki; előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, fél évre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad és mutatványszámokat küld a „Jó Pajtás”, kiadóhivatala Budapest, IV. Egyetem-utca 4.

Saját termésű herzsai  
**Rizling-bor**  
kapható  
GIRNER J. JÓZSEF  
fűszer- és csomagekereskedésében  
NAGYENYEDEN.

**Egy ügyes küldöncz** felvétetik a Nagyenyedi Papírárugyárnál. Vasut-u. 59

### Olcsó tüzelőanyag.

Tölgyfa-hulladék és forgács mint a múlt évben, egy csomó a fatelepen 7 korona, házhoz szállítva 8 korona.

109 12-

Klemm Pál.

**LINGNER GYÖRGY SZÖVŐGYÁRA**  
Alapított 1887-dik évben. **NAGYENYED.** Kiállításokon arany éremmel és első díjakkal kitüntetve.

Legjobb szintartó és mosható 252-fele tartós szóttésárak gyártása a nagyenyedi kir. orsz. fegyintézetben. Ezen ezikkeket egy háztartás sem nélkülözheti. Dacára, hogy minden megdrágult, amíg a készlet tart, a régi olcsó gyári árak mellett szállít.

Házifonalat megszövésre a háboru ideje alatt is, csekély munkabéért elvállal és gyorsan szállít.

Árjegyzéket vagy rendelő lapot ingyen és bérmentve küld.

## Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár R.-T.

Az Osztrák-Magyar Bank mellékhelye.

|   |  |  |
|---|--|--|
| Részvénytőke<br><b>600.000</b><br>korona.   | <b>Előnyös kölcsönt</b> ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzügyintézetek részvényeire.<br><b>Vásárol</b> és elad értékpapírokat.<br><b>Letétbe</b> elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés őrzési díj mellett.<br><b>Idegen</b> kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.<br><b>Váltókat</b> az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számíto le.<br><b>Állandó betétet</b> a legkedvezőbb kamattal mellet fogad el. | Tartalékok<br><b>450.000</b><br>korona.                      |
| Az intézet hivatalos órái<br>hétköznapokon:<br>délelőtt 9—1 óráig,<br>csütörtökön<br>délután 3—5 óráig. | <b>Hadikölcsön-kötvények jegyzési és szelvénybeváltó helye.</b>  | Üzletfeleink részére<br>telefon bevezetve<br>14. szám alatt. |

